

Sygn. akt VI ACa 1227/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 lutego 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA Agata Zajac (spr.)

Sędzia SA Maciej Kowalski

Sędzia SA Tomasz Szanciło

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Katarzyna Łopacińska

po rozpoznaniu w dniu 26 stycznia 2018 r. w Warszawie na rozprawie sprawy z powództwa Agencji (...)

przeciwko Bankowi (...) S.A. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 2 czerwca 2016 r. sygn. akt XXV C 112/16

I. zmienia zaskarżony wyrok częściowo:

1. w punkcie drugim w ten sposób, że zasądza od Banku (...) S.A. w W. na rzecz Agencji (...) dalsza kwotę 228 182,93 zł (dwieście dwadzieścia osiem tysięcy sto osiemdziesiąt dwa złote dziewięćdziesiąt trzy grosze) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 12 lutego 2015 r. do dnia zapłaty;
2. w punkcie trzecim w ten sposób, że kwotę 1928,25 zł podwyższa do kwoty 20 950,37 zł (dwadzieścia tysięcy dziewięćset pięćdziesiąt złotych trzydzieści siedem groszy);

II. oddala apelację w pozostałym zakresie;

III. zasądza od Banku (...) S.A. w W. na rzecz Agencji (...) kwotę 15 542,13 zł (piętnaście tysięcy pięćset czterdzieści dwa złote trzynaście groszy) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VI ACa 1227/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 2 czerwca 2016 r. Sąd Okręgowy w Warszawie zasądził od pozwanego Banku (...) S.A. w W. na rzecz powódki Agencji (...) w W. kwotę 111746, 29 zł wraz z odsetkami ustawowymi od kwoty 84 235, 72 złotych od dnia 12 lutego 2015r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty i od kwoty 27 510, 57 złotych od dnia 20 lipca 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty, oddalił powództwo w pozostałym zakresie, zasądził od pozwanego Banku (...) S.A. w W. na rzecz powódki Agencji (...) w W. 1928, 25 zł tytułem kosztów procesu.

Sąd Okręgowy swoje rozstrzygnięcie oparł na następujących ustaleniach faktycznych:

W dniu 1 grudnia 1999 r. P. N. jako kredytobiorca zawarł z (...) Bankiem (...) S.A. dwie umowy o kredyty inwestycyjne przeznaczone na zakup gruntów rolnych, w wysokości 257 095 z i 242 905 zł, których termin zwrotu upływał 31 października 2007 r., oprocentowane według zmiennej stopy procentowej, umowy te zostały zmienione aneksami z 20 kwietnia 2001 r.

W umowach zostały określone warunki spłaty odsetek:

- należne bankowi odsetki od kredytu płatne są przez:
 - a) kredytobiorcę w wysokości połowy oprocentowania określonego w § 7 ust. 1 umowy, od pozostałej do spłaty kwoty kredytu, nie więcej niż 20% w stosunku rocznym; w dniu zawarcia umowy wysokość oprocentowania kredytu dla kredytobiorcy wynosi 11,88% w stosunku rocznym,
 - b) Agencję (...) w pozostałej wysokości, w formie dopłat oprocentowania, o którym mowa w § 7 ust. 1 umowy,
- warunkiem uzyskania dopłat do oprocentowania kredytu ze środków (...) jest terminowa spłata kredytu (rat kredytu) oraz odsetek, o których mowa w § 7 ust. 2 pkt 1 umowy.

Na podstawie uchwał walnych zgromadzeń akcjonariuszy z 26 maja 2001 r. i 20 czerwca 2001 r. (...) Bank (...) SA jako spółka przejmowana został połączony przez przeniesienie całego majątku spółki na spółkę przejmującą (...) Bank (...) SA z siedzibą we W. jako spółkę przejmującą, która z dniem 3 lipca 2002 r. zmieniła firmę na Bank (...) S.A. z siedzibą w W..

W dniu 6 maja 2002 r. Bank zawarł z Agencją (...) umowę nr (...), określającą zasady, warunki i tryb stosowania przez Agencję dopłat stanowiących część oprocentowania należnego Bankowi do kredytów udzielonych przez Bank z jego środków własnych zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z 30 stycznia 1996 r. w sprawie szczegółowych kierunków działań Agencji (...) oraz sposobów ich realizacji - Dz. U. Nr 16, poz. 82 ze zm.

W umowie strony określiły, że:

- dopłaty są stosowane, gdy kredytobiorca: 1) spełnia wszystkie wymogi dla danej linii kredytowej określone w załączniku nr 1/1, 2) dokonuje w pełnej wysokości spłat rat kapitału i odsetek w terminach ustalonych w umowie kredytu z uwzględnieniem dodatkowo 7 dniowego (dni kalendarzowe) okresu na spłatę należności (§ 5 ust. 1 pkt 1-2 umowy),
- w przypadku, gdy kredytobiorca nie spłaci w terminie określonym w § 5 ust. 1 umowy albo dokona wpłaty w niepełnej wysokości raty: 1) kapitału, 2) odsetek, 3) kapitału i odsetek, gdy spłaty przypadają w tym samym terminie - traci prawo do korzystania z dopłat (w zależności od sposobu naliczania odsetek) za okres od dnia: a) ostatnio, terminowo spłaconej raty (włącznie) do dnia poprzedzającego termin, w którym powinno nastąpić dokonanie spłaty, zgodnie z terminarzem spłat wynikającym z umowy kredytu, albo b) następnego po ostatnio spłaconej racie (włącznie) do dnia w którym powinno nastąpić dokonanie spłaty zgodnie z terminarzem spłat wynikającym z umowy kredytu (§ 5 ust. 2 umowy),
- Agencja udziela Bankowi dopłat z zastrzeżeniem warunku, że jeżeli zaistnieją przesłanki do zwrotu dopłat określone w załączniku nr 1, Bank zobowiązany jest do wyegzekwowania we własnym imieniu i na swoją rzecz od kredytobiorcy zwrotu części oprocentowania wynikającego z umowy kredytu oraz przelania go na rachunek Agencji niezwłocznie od daty wyegzekwowania (§ 6 ust. 1 umowy),
- zwrot należności, o której mowa w § 6 ust. 1 umowy obejmuje kwotę równą dotychczas udzielonym dopłatom wraz z odsetkami ustawowymi naliczonymi od dnia wpływu środków z Agencji na rachunek Banku do dnia ich wpływu na rachunek Agencji włącznie; uzyskane środki Bank - po pokryciu kosztów egzekucji - przeznacza na

zwrot pobranych dopłat wraz z należnymi odsetkami proporcjonalnie do zaangażowanych przez Bank i Agencję środków finansowych według stanu na dzień wszczęcia postępowania egzekucyjnego (§ 6 ust. 2 umowy),

- w przypadku naruszenia przez kredytobiorcę warunku umowy dotyczącego zakazu sprzedaży bez zgody Agencji mienia nabytego za kredyt objęty dopłatami w okresie kredytowania lub w ciągu 5 lat od dnia nabycia, Bank zobowiązany jest do wyegzekwowania we własnym imieniu i na swoją rzecz od kredytobiorcy zwrotu części oprocentowania wynikającego z umowy kredytu oraz przelania go na rachunek Agencji niezwłocznie od daty wyegzekwowania; § 6 ust. 2 umowy stosuje się odpowiednio (§ 7 ust. 1 umowy),
- w przypadku nienależnie pobranych od Agencji dopłat, Bank niezwłocznie od dnia stwierdzenia nienależnie pobranej kwoty zobowiązany jest do zwrotu Agencji kwoty dotychczas przekazanych dopłat wraz z odsetkami ustawowymi naliczonymi od dnia wpływu środków z Agencji na rachunek Banku do dnia ich wpływu na rachunek Agencji włącznie, z zastrzeżeniem ust. 3 (§ 8 ust. 2 umowy),
- Bank ponosi odpowiedzialność za zgodne z zasadami i warunkami wykonanie niniejszej umowy (§ 9 ust. 2 umowy),
- Bank zobowiązany jest do ustanowienia odpowiedniego prawnego zabezpieczenia spłaty kredytu i kwot udzielonych przez Agencję dopłat wraz z odsetkami ustawowymi (§ 9 ust. 4 pkt 3 umowy),
- z dniem podpisania niniejszej umowy traci moc umowa nr (...) (§ 14 ust. 2 pkt 2 umowy),
- zobowiązania wynikające z dotychczas udzielonych przez Bank kredytów na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych w rolnictwie (symbol IP) i zakup gruntów rolnych (symbol KZ) regulowane są w trybie i na warunkach niniejszej umowy, przy czym do zwrotu dopłat stosuje się postanowienia § 6-8, natomiast przesłanki zwrotu dopłat ocenia się według umów obowiązujących Agencję i Bank w dniu udzielania kredytu (§ 14 ust. 4 pkt 1-2 umowy)

Zgodnie z treścią załącznika nr 1, który w myśl § 6 umowy nr (...) z 6 maja 2002 r. stanowił jej integralną część, dopłaty podlegają zwrotowi wraz z odsetkami ustawowymi za okres od dnia ich wpływu do Banku, a dalsze dopłaty nie są stosowane, gdy kredytobiorca:

- zaprzestanie prowadzenia przedsięwzięcia (działalności) przed upływem okresu kredytowania lub zaprzestanie obsługi kredytu
- sprzedaż w okresie kredytowania lub po okresie kredytowania i przed upływem 5 lat od dnia nabycia, bez zgody Banku i pozytywnej opinii dotyczącej tej sprzedaży wydanej przez ODR, grunty rolne nabyte za kredyt.

Uzyskane przez P. N. od powódki dopłaty do oprocentowania kredytów wyniosły:

- w przypadku kredytu z umowy nr (...) – 75 618,90 zł,
- w przypadku kredytu z umowy nr (...) – 128 676,15 zł.

Stan zadłużenia kredytobiorcy na dzień 26 listopada 2014 r. wynosił:

- w przypadku kredytu z umowy nr (...) – 207.861,36 zł, w tym odsetki ustawowe od dopłat w wysokości 132.242,46 zł,
- w przypadku kredytu z umowy nr (...) – 370.838,74 zł, w tym odsetki ustawowe od dopłat w wysokości 225.040,97 zł

W dniu 17 lutego 2005 r. (tj. przed upływem okresu kredytowania) P. N. sprzedał bez zgody Banku i pozytywnej opinii ODR dotyczącej tej sprzedaży grunty rolne nabyte z udziałem kredytów preferencyjnych (określonych umowami nr (...)), tym samym trwale zaprzestał prowadzenia przedsięwzięcia (działalności) przed upływem okresu kredytowania.

W dniu 1 czerwca 2005 r. A. G. i M. D. – działając na rachunek P. N. – wpłacili pozwanej kwotę 193 054,56 zł tytułem spłaty obciążających P. N. należności kredytowych. Powódka wezwała pozwaną do zwrotu tych kwot jako należnych Agencji dopłat i odsetek ustawowych.

Spór między stronami w zakresie powyższej kwoty został rozstrzygnięty przez Sąd Okręgowy w Warszawie, który prawomocnym wyrokiem z 18 czerwca 2014 r. zasądził od pozwanej Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz Agencji (...) z siedzibą w W. kwotę 120.041,33 zł tytułem należnych dopłat wraz z ustawowymi odsetkami za okres od dnia 10 stycznia 2011 r. (tj. za okres trzech lat wstecz od daty wniesienia pozwu) do dnia zapłaty i kosztami procesu, a w pozostałym zakresie powództwo oddalił. Pozwana zwróciła powódce zasądzoną kwotę wraz z odsetkami.

W dniu 1 lutego 2013 r. Bank (...) S.A. z siedzibą w W. skierował do Sądu Okręgowego w Lublinie pozew przeciwko P. N. – jako dłużnikowi głównemu i nabywcom nieruchomości – jako dłużnikom rzeczowym, o zapłatę kwoty 317.619,54 zł na którą składały się dopłaty do oprocentowania kredytu inwestycyjnego (nr (...) w kwocie 128.676,15 zł, odsetki od udzielonych dopłat w kwocie 188.789,55 zł, a nadto kapitał w kwocie 69,76 zł i odsetki w kwocie 84,08 zł. Wyrokiem z 12 lutego 2014 r. sygn. akt I C 425/13 Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił w całości powództwo uwzględniając zarzut przedawnienia roszczeń.

W piśmie z 19 grudnia 2014 r. pozwana stwierdziła, że biorąc pod uwagę powyższy wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie, skierowanie przez Bank pozwu o zapłatę należności z umowy kredytowej nr (...) także zakończy się oddaleniem powództwa i koniecznością poniesienia kosztów procesu.

Zgodnie z treścią pisma pozwanej z dnia 19 grudnia 2014 r., adresowanego do powódki, należności (...) z tytułu dopłat przekazanych do oprocentowania kredytów objętych umowami nr (...) i odsetek naliczonych od dopłat wynosiły na dzień 26 listopada 2014 r. (przed uwzględnieniem wpłaty kwoty 120.041,33 zł zasądzonej wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie, sygn. akt XXV C 327/14) łącznie 561.578,48 zł.

Po zaliczeniu zasądzonej kwoty 120.041,33 zł na rzecz należności z tytułu dopłat udzielonych P. N. przez (...) do oprocentowania kredytów, powódka wciąż miała do pozwanej roszczenie o zwrot części dopłat w wysokości:

- w przypadku umowy kredytu nr (...) – 31.186,14 zł,
- w przypadku umowy kredytu nr (...) – 53.067,58 zł.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że z uwagi na utratę mocy łączącej wcześniej strony umowy nr (...), zasadność roszczeń powódki powinna podlegać ocenie na podstawie umowy nr (...).

Sąd Okręgowy przywołał pogląd Sądu Najwyższego wyrażony uzasadnieniu wyroku z dnia 21 listopada 2008 r. sygn. V CSK 164/08, że dla określenia statusu prawnego roszczenia o zwrot dopłat podstawowe znaczenie przypisywać należy postanowieniom umowy o kredyt inwestycyjny łączącej Bank i kredytobiorcę. Roszczenie o zwrot dopłat do odsetek kapitałowych jest roszczeniem wynikającym z umowy kredytowej i tym samym przysługuje ono Bankowi.

Sąd Okręgowy wskazał, że bezspornym jest, że P. N. naruszył warunki umów kredytowych nr (...), dotyczące zakazu sprzedaży nieruchomości, nabytych za kredyty objęte dopłatami (...), w okresie 5 lat od dnia ich nabycia, a tym samym ziszcza się hipoteka § 7 ust. 1 umowy nr (...), zatem Bank zobowiązany był do wyegzekwowania we własnym imieniu i na swoją rzecz od kredytobiorcy zwrotu części oprocentowania wynikającego z umowy kredytu oraz przelania go na rachunek Agencji niezwłocznie od daty wyegzekwowania przy uwzględnieniu postanowień § 6 ust. 2 umowy nr (...).

Zdaniem Sądu Okręgowego Bank nie wywiązał się należycie z umowy, gdyż wprawdzie podjął w dniu 1 lutego 2013 r. działania zmierzające do wyegzekwowania kwoty 317.619,54 zł na którą składały się dopłaty do oprocentowania

kredytu inwestycyjnego (nr (...)) w kwocie 128.676,15 zł, odsetki od udzielonych dopłat w kwocie 188.789,55 zł, a nadto kapitał w kwocie 69,76 zł i odsetki w kwocie 84,08 zł, jednak zrobił to po upływie terminu przedawnienia, co doprowadziło do oddalenia powództwa. Odnośnie należności wynikających z drugiej umowy kredytowej nr (...) pozwany Bank nie podjął już żadnych starań na rzecz odzyskania od kredytobiorcy należnych kwot, wychodząc z założenia, że skierowanie pozwu o zapłatę także zakończy się oddaleniem powództwa i koniecznością poniesienia kosztów procesu.

Sąd Okręgowy wskazał, że prawo żądania przez powódkę zwrotu dopłat wraz z odsetkami ustawowymi wynika wprost z zapisów umowy, zaś pozwany swojego zobowiązania nie wykonał.

Sąd Okręgowy podkreślił, że Bank jest profesjonalistą, podmiotem zawodowo zajmującym się zobowiązaniami o charakterze majątkowym, posiadającym wyspecjalizowaną kadre, a zatem obowiązują go reguły podwyższonego poziomu staranności przy wykonywaniu obowiązków wynikających z umowy. Nie można zatem przyjąć, że podpisując umowę z powódką nie zdawał sobie sprawy z konsekwencji wynikających z jej treści, w tym zwłaszcza z treści § 8.

Paragraf 8 umowy z dnia 6 maja 2002 r. wyraźnie wskazuje, że obowiązkiem Banku jest zwrot całości dopłat, stąd nie może budzić wątpliwości zasądzenie na rzecz powódki z tego tytułu kwoty 84.235,72 zł powiększonej następnie o odsetki ustawowe od dopłat w wysokości 27.510,57 zł. Na kwotę 84235, 72 złote składają się łącznie: dopłaty udzielone do umowy kredytowej nr (...) w wysokości 31186, 14 złotych i do umowy kredytowej nr (...) w wysokości 53067, 58 złotych.

Na skapitalizowane odsetki w łącznej wysokości 27510, 57 złotych składają się odsetki ustawowe od kwoty dopłat do umowy kredytowej nr (...) tj. od kwoty 31 186, 14 złotych za okres od dnia 20.07.2012r. do 10 .02.2015r. w wysokości 10182, 92 złotych oraz odsetki ustawowe od kwoty dopłat do umowy kredytowej nr (...) tj. od kwoty 53067, 58 złotych za okres od dnia 20.07.2012r. do 10.02.2015r. w wysokości 17327, 65 złotych.

Sąd Okręgowy przyjmując, iż pozwany mając umowny obowiązek zwrotu dopłat wraz z odsetkami i nie wykonując go nienależycie wykonał zobowiązanie, na mocy art. 471 k.c. i art. 353§1 k.c. tytułem naprawienia szkody z tego wynikającej zasądził od pozwanego wskazane kwoty dopłat wraz z należnymi odsetkami.

W zakresie odsetek ustawowych dochodzonych od kwoty dopłat, Sąd Okręgowy uwzględnił zarzut przedawnienia roszczenia o odsetki podniesiony przez stronę pozwaną uznając, że powódka może domagać się odsetek ustawowych tylko za trzy lata wstecz od dnia wniesienia pozwu, czyli najwcześniej od dnia 20 lipca 2012 r., wobec wniesienia pozwu w dniu 20 lipca 2015 r. zgodnie z treścią art.118 k.c.

Z tego względu Sąd Okręgowy wyliczył skapitalizowane odsetki za okres od 20 lipca 2012 r. do 10 lutego 2015 r., z uwagi na fakt, że powódka w pozwie domagała się skapitalizowanych odsetek na dzień 10.02.2015r. i dalszych odsetek ustawowych od dnia 12.02.2015r. do dnia zapłaty.

Sąd Okręgowy orzekł o dalszych odsetkach ustawowych na podstawie art. 481 § 1 k.c.

Datę początkową naliczania dalszych odsetek ustawowych Sąd ustalił w przypadku zasądzonej kwoty dopłat (84.235,72 zł) od dnia 12 lutego 2015 r., tj. zgodnie z żądaniem pozwu, a w przypadku odsetek od kwoty skapitalizowanych odsetek (27.510,57 zł) datą początkową ich naliczania stosownie do art. 482§1 k.c. będzie dzień wniesienia pozwu, tj. 20 lipca 2015 r.

O kosztach postępowania Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., tj. zgodnie z zasadą stosunkowego rozdziału kosztów.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniosła powódka, zaskarżając wyrok w zakresie punktów drugiego i trzeciego i zarzucając naruszenie prawa materialnego:

- art. 118 k.c. w zw. z art. 120 k.c. poprzez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że część dochodzonej przez powoda kwoty w zakresie odsetek od dopłat do kredytu przedawnia się w terminie 3 letnim, mimo że kwota skapitalizowanych odsetek dochodzona pozwem w niniejszym postępowaniu stanowiła część roszczenia Agencji o charakterze jednorazowym przedawniającego się w terminie 10 letnim;

- art. 471 k.c. w zw. z art. 361 § 1 i 2 k.c. poprzez ich niezastosowanie i przyjęcie, że odsetki, które zobowiązał się wyegzekwować i zwrócić powodowi pozwany Bank nie stanowią części roszczenia odszkodowawczego z tytułu nienależytego wykonania umowy.

Wskazując na powyższe powódka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku przez zasądzenie na rzecz powoda kwoty 443 270,70 zł z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 12 lutego 2015 r. oraz zasądzenie kosztów postępowania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w części i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Pozwany wniosł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja częściowo zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne ustalenia faktyczne sądu I instancji, które nie są kwestionowane w apelacji i które znajdują pełne oparcie w zgromadzonych w sprawie dokumentach.

Nie ulega wątpliwości, że dochodzone przez powódkę roszczenie stanowi odszkodowanie za nienależyte wykonanie przez pozwanego zobowiązania wynikającego z łączącej strony umowy.

Treścią zobowiązania pozwanego było odzyskanie od kredytobiorcy – wyegzekwowanie we własnym imieniu i na swoją rzecz – zwrotu udzielonej dopłaty do oprocentowania wraz z odsetkami ustawowymi naliczonymi od dnia wpływu środków z Agencji na rachunek Banku do dnia ich wpływu na rachunek Agencji.

Jak słusznie wskazał Sąd Okręgowy, pozwany tego obowiązku nie wykonał, gdyż podjął działania zmierzające do odzyskania jedynie części należności już po upływie terminu przedawnienia roszczenia w stosunku do kredytobiorcy, co doprowadziło do oddalenia powództwa wobec podniesionego zarzutu przedawnienia.

Skoro obecnie – z uwagi na upływ przedawnienia – wykonanie przez pozwanego zobowiązania wynikającego z zawartej przez strony umowy nie jest możliwe, zaś niewykonanie zobowiązania nastąpiło z winy pozwanego, powódce przysługuje roszczenie odszkodowawcze zgodnie z art. 471 k.c., obejmujące całą poniesioną szkodę.

Odszkodowanie za nienależyte wykonanie umowy, dochodzone na podstawie art. 471 k.c., jest świadczeniem mającym powetować szkodę spowodowaną niewłaściwym działaniem bądź zaniechaniem dłużnika. Jest to roszczenie o innym charakterze niż roszczenie o wykonanie umowy. Ma na celu wyrównanie uszczerbku wywołanego nieprawidłowym zachowaniem kontrahenta, a nie wymuszenie na nim wykonania zobowiązania zgodnie z treścią umowy.

Przede wszystkim należy zatem określić, co stanowi szkodę powódki.

Kodeks cywilny nie zawiera ustawowej definicji szkody, jednak zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie dominuje stanowisko, że szkoda majątkowa to różnica między stanem majątkowym poszkodowanego, który istniałby, gdyby do szkody nie doszło, a stanem jaki powstał na skutek zdarzenia wywołującego zmianę polegającą na uszczupleniu aktywów lub zwiększeniu pasywów.

W art. 361 § 2 k.c. ustawodawca wyraził zasadę pełnej kompensaty szkody, obejmującej zarówno straty, które poszkodowany poniósł, jak i korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono.

Powódka wskazuje, że szkodą jaką poniosła na skutek niewykonania przez pozwanego zobowiązania wynikającego z łączącej strony umowy jest utrata korzyści w postaci kwot, które przy prawidłowym wykonywaniu umowy powiększyłyby majątek powódki.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 16 kwietnia 2008 r. V CSK 515/07 obowiązek naprawienia szkody obejmuje jej całość, w tym także uszczerbek wywołany nieotrzymaniem należnych świadczeń we właściwym czasie, w wypadku świadczeń pieniężnych obejmujący także odsetki należne za opóźnienie.

Szkodą w wypadku powódki jest zatem kwota, jaką powinna otrzymać w wypadku należytego wykonania przez pozwaną zobowiązania, obejmująca zarówno zwrot uiszczonych dopłat do oprocentowania kredytu, jak i odsetki za okres od dnia realizacji dopłat do dnia ich zwrotu, a ponieważ zwrot nie nastąpił – do dnia powstania szkody.

Dla ustalenia wysokości poniesionej przez powódkę szkody istotne znaczenie ma więc określenie daty, w jakiej szkoda wystąpiła, gdyż odsetki należne do tego dnia będą elementem szkody jako uszczerbku powódki spowodowanego niewykonaniem przez pozwanego zobowiązania.

W razie niewykonania zobowiązania wierzyciel może przede wszystkim dochodzić wykonania zobowiązania oraz odszkodowania za zwłokę dłużnika.

Dopiero gdy zobowiązanie nie zostanie wykonane, albo zostanie wykonane nienależycie roszczenie o wykonanie zobowiązania przekształca się w roszczenie odszkodowawcze – przede wszystkim dotyczy to sytuacji następczej niemożliwości świadczenia, a także sytuacji, gdy na skutek zwłoki dłużnika świadczenie utraciło dla wierzyciela całkowicie lub w przeważającym stopniu znaczenie.

Niewątpliwie zakres przewidzianego w art. 471 k.c. roszczenia odszkodowawczego nie obejmuje umówionego świadczenia, jeżeli może być skutecznie dochodzone. Dopiero kiedy zobowiązanie nie zostanie wykonane, odszkodowanie niejako „zastępuje” świadczenie, które zgodnie z treścią łączącego strony stosunku obligacyjnego powinno być spełnione przez dłużnika.

W sprawie niniejszej zdaniem Sądu Apelacyjnego dniem, w którym spełnienie przez pozwanego świadczenia wynikającego z umowy stało się niemożliwe, był dzień przedawnienia roszczeń jakich pozwany mógł dochodzić od kredytobiorcy.

Analiza akt sprawy I C 425/13 Sądu Okręgowego w Lublinie prowadzi do wniosku, że termin przedawnienia roszczenia Banku w stosunku do kredytobiorcy, liczony od ostatniej przerwy biegu przedawnienia spowodowanej uznaniem długu co miało miejsce w dniu 2 listopada 2007 r. i wynoszący 3 lata, upłynął z dniem 2 listopada 2010 r.

Zatem dzień 3 listopada 2010 r. to dzień, w którym nienależyte wykonywanie zobowiązania polegające na zaniechaniu dochodzenia należnych świadczeń od kredytobiorcy P. N. przekształciło się w definitywne niewykonanie zobowiązania, gdyż od tego dnia kredytobiorca mógł skutecznie uchylić się od obowiązku spełnienia swojego świadczenia podnosząc zarzut przedawnienia, co – jak wynika z akt sprawy I C 425/13 – istotnie uczynił.

W piśmie procesowym z dnia 15 stycznia 2018 r. powódka przedstawiła zestawienie należnych jej kwot na dzień 3 listopada 2010 r., którego to zestawienia strona pozwana nie zakwestionowała.

Powódka wskazała, że na dzień 3 listopada 2010 r. należne jej kwoty wynosiły łącznie 459 973, 55 zł i obejmowały kwotę 204 280,05 zł jako sumę uiszczonych dopłat oraz 255 693,50 zł jako odsetki naliczone od dnia przekazania dopłat pozwanej do dnia 3 listopada 2010 r. Pozwany nie zakwestionował powyższego zestawienia.

W ocenie Sądu Apelacyjnego kwota 459 973,55 zł stanowi szkodę, jaką powódka poniosła na skutek niewykonania przez pozwanego zobowiązania wynikającego z zawartej umowy. Gdyby bowiem pozwany należycie wykonał swoje zobowiązanie, taką kwotę powódka otrzymałaby w ramach świadczenia pozwanego.

Kwota ta winna być pomniejszona o wpłatę w wysokości 120 041,33 zł, zatem nie pokryta szkoda powódki na datę wniesienia pozwu wynosiła 339 932,22 zł.

Od tak wyliczonej kwoty powódka mogła żądać odsetek od dnia wymagalności, określonego zgodnie z art. 455 k.c. wezwaniem do zapłaty, a więc od dnia 12 lutego 2015 r.

Ponieważ jednak skarżąca nie objęła żądaniem apelacji odsetek od zasądzonej kwoty 27 510,57 zł za okres od 12 lutego 2015 r. do 19 lipca 2015 r., Sąd Apelacyjny w tym zakresie nie mógł zmienić zaskarżonego wyroku.

Apelacja powódki okazała się zatem zasadna w zakresie kwoty 228 182,93 zł wraz z odsetkami od dnia 12 lutego 2015 r.

W pozostałym zakresie Sąd Apelacyjny nie podzielił stanowiska powódki uznając, iż nie mogą być szkodą pozostającą w adekwatnym związku przyczynowym z niewykonaniem zobowiązania odsetki należne za okres, w którym wykonanie przez pozwanego zobowiązania nie było już możliwe.

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok zasądzając na rzecz powódki dalszą kwotę 228 182,93 zł wraz z odsetkami od dnia 12 lutego 2015 r. oraz rozstrzygając o kosztach postępowania zgodnie z ostatecznym wynikiem sprawy, tj. przy uwzględnieniu, że powódka wygrała w 77% i zgodnie z art. 100 k.p.c. dokonując stosunkowego rozdzielenia kosztów poniesionych przez obie strony.

W pozostałym zakresie Sąd Apelacyjny oddalił apelację jako bezzasadną na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c., przy uwzględnieniu, że powódka wygrała apelację w 69% i że poniesione przez powódkę koszty obejmują opłatę apelacji w wysokości 16 577zł oraz koszt wynagrodzenia pełnomocnika w wysokości 10 800 zł, zaś koszty poniesione przez pozwanego obejmują koszt wynagrodzenia pełnomocnika w wysokości 10 800 zł, zgodnie z § 2 pkt 7 i § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804)w brzmieniu obowiązującym w dacie wniesienia apelacji.